

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่องคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ลิขิตสารงานแบบพิมพ์ เรื่อง ถ้อยสุนทรต่างชาติ (๓)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๓๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย

คำเขมรที่ยืมมาใช้ภาษาไทย มักเป็นคำเขมรโบราณในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ - ๑๙ คำเขมรเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทยทั้งในภาษาธรรมดาและคำในวรรณคดีเนื่องจากการรับวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านทางเขมร และการอยู่ร่วมกันในลุ่มน้ำเจ้าพระยามาแต่สมัยโบราณ คำเขมรจำนวนหนึ่งมีลักษณะเหมือนคำไทยคำไทยบางคำก็เขียนเป็นแบบคำเขมร ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๓ - ๒๔ เขมร กลับเป็นฝ่ายรับวัฒนธรรมจากไทย จึงมีคำภาษาไทยไปเป็นคำยืมในภาษาเขมรด้วย

ลักษณะคำภาษาเขมรในภาษาไทย

๑. มักจะสะกดด้วย จ ญ ร ล เช่น เผล็จ บำเพ็ญ กำจร ถกถ ตรัส
๒. มักเป็นคำควบกล้ำ เช่น ไกร ชลิ่ง ปรง
๓. มักใช้ บัง บัน บำ นำหน้าคำที่มีสองพยางค์ เช่น
  - บัง บังคับ บังคม บังเหียน บังเกิด บังคล บังอาจ
  - บัน บันได บันโดย บันเดิน บันดาล บันลือ
  - บำ บำเพ็ญ บำบัด บำเหน็จ บำบวง
๔. นิยมใช้อักษรนำ เช่น สนุก สนาน เสด็จ ถนน เฉลียว เป็นต้น
๕. คำเขมรส่วนมากใช้เป็นราชาศัพท์ เช่น ขนง ขนอง เขนย เสวย บรรทม เสด็จ โปรด เป็นต้น
๖. มักแผลงคำได้ เช่น
  - *ข* แผลงเป็น *กระ* เช่น ขदान เป็น กระदान ขจอก เป็น กระจอก
  - *ผ* แผลงเป็น *ประ* เช่น ผสม - ประสม ผจัญ - ประจัญ
  - *ประ* แผลงเป็น *บรร* เช่น ประทม เป็น บรรทม ประจุ - บรรจุ ประจง - บรรจง

การยืมคำภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทย

๑. ยืมมาใช้โดยตรง เช่น กระदान กระท่อม กะทิ บัง โปรด ผกา เป็นต้น
  ๒. ยืมเอาคำที่แผลงแล้วมาใช้ เช่น กังวล บำบัด แผนก ผจัญ
  ๓. ยืมทั้งคำเดิมและคำที่แผลงแล้วมาใช้ เช่น เกิด-กำเนิด ชลิ่ง-กำลิ่ง เดิน-ดำเนิน ตรา-ตำรา บวช-ผนวช
  ๔. ใช้เป็นคำสามัญทั่วไป เช่น ขนุน เจริญ ฉงน ถนอม สงบ เป็นต้น
  ๕. ใช้เป็นคำในวรรณคดี เช่น ขจี เขวง เมิล สด้า สลา เป็นต้น
  ๖. ใช้เป็นคำราชาศัพท์ เช่น เขนาย ตรัส ทูล บรรทม เสวย เป็นต้น
  ๗. นำมาใช้ทั้งเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน
- คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยอาจแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ
๑. คำที่ใช้เป็นราชาศัพท์ เช่น

กระยา	ตรัส	ถวายเป็น	ถวายเป็น
ทรง	ประจักษ์	เสวย	บรรทม
เสด็จ	สมเด็จพระ	สนับเพลา	

๒. คำที่ใช้ในวรรณคดี เช่น

กรรบิด	กัณดา	กำสรด	กำสรด
เจริญ	ฉนำ	ฉบั	เชมา
ดำรง	ไต่	เถกิง	ไถง
บังอวด	ไผท	เมิล	ผกา
พนม	ลออ		

๓. คำที่ใช้ทั่วไป เช่น

กรรไกร	กระจก	กระเชอ	กระเทียม
กระบือ	กระเพาะ	กำเดา	กำเนิด
กำล้ง	ขล้ง	ขลาด	จมูก
จังหวัด	จังหวัด	จำเนียร	จำนอง
จำนำ	จำเจริญ	ชะเอม	ชำนาญ
ชุมนุม	เฉลย	เชิญ	ตำริ
เดิน	ตะคริว	ทราบ	ทรุดโทรม
บรรทุก	บายศรี	บ้ำบัด	ประกายพริก
เพลิง	อวยพร		

คำทั่วไปที่นำมาใช้ซ้อนกับคำไทย เช่น

กล้าหาญ	ใกล้ชิด	ร้ายกาจ	โง่เขลา
ต่ำทอ	ครบถ้วน	ถนนหนทาง	สนนราคา

คำไทยที่เขมรยืมไป เช่น

ย่าง	ตื่น	เกลอ	เครื่อง
แครง	สองข้าง	สามสิบ	สี่สิบ
ร้อย	พัน	หมื่น	แสน
ล้าน	เข้มชัด	ตุ้มหู	กระดุม